

РЕЦЕНЦИЯ

от

проф. д-р Весела Стоянова Казашка

АМТИИ „Проф. Асен Диамандиев“ – Пловдив

на дисертационен труд за присъждане на образователна и научна степен „доктор“

по професионално направление 8.1 Теория на изкуствата
докторска програма „Артмениджмънт и публични комуникации в изкуството“
с автор УАН ЙЕЖОНГ (WANG YEZHONG)

Тема: **Аспекти на управлението и развитието на китайски и български балетни трупи с наблюдение върху Балетния театър в Гуанжоу и балетната трупа в Държавна опера – Пловдив**

Научен ръководител: проф. д-р Любомир Караджов

1. Общо представяне на процедурата и получените за рецензиране материали

Със заповед № РЗ-27-070/06.04.2026 г. на Ректора на АМТИИ „Проф. Асен Диамандиев“ – Пловдив бе назначено научно жури за откриване на процедура по защита на дисертационния труд на Уан Йежонг на тема „Аспекти на управлението и развитието на китайски и български балетни трупи с наблюдение върху Балетния театър в Гуанжоу и балетната трупа в Държавна опера – Пловдив“. С тази заповед съм назначена за член на научното жури.

Докторантът Уан Йежонг е отчистлен с право на защита съгласно заповед № РД27-058/18.03.2026 година на Ректора на АМТИИ „Проф. Асен Диамандиев“ с тема: „Аспекти на управлението и развитието на китайски и български балетни трупи с наблюдение върху Балетния театър в Гуанжоу и балетната трупа в Държавна опера – Пловдив“. Докторантът се е обучавал в редовна форма на обучение, в професионално направление 8.1 Теория на изкуствата, докторска програма „Артмениджмънт и публични комуникации в изкуството“.

Представеният комплект документи от докторант Уан Йежонг е в съответствие с Правилника за развитие на академичния състав на АМТИИ „Проф. Асен Диамандиев“ и включва:

- Автобиография
- Дисертационен труд
- Автореферат
- Списък на научните публикации по темата на дисертацията
- Копия на научните публикации
- Заповед за отчисляване

Докторантът е приложил 4 броя научни публикации по темата на дисертационния труд в пълен текст.

2. Кратки биографични данни за докторанта

Академично развитие на Уан Йежонг се характеризира с последователност, целенасоченост и ясно изразена професионална ориентация към проблематиката на сценичните изкуства, културното управление и публичната комуникация. Притежава магистърска степен по хореография от АМТИИ "Проф. Асен Диамандиев", а

бакалавърската си подготовка е получил в Гуанджоуския университет, също в областта на хореографското изкуство. Това съчетание между художествена подготовка и задълбочени научни интереси в сферата на артмениджмънта формира стабилна основа за неговото израстване като млад изследовател.

В хода на обучението си докторантът развива активна научноизследователска и публикационна дейност, насочена към актуални въпроси на културния мениджмънт, връзките с обществеността, рекламата и комуникационните стратегии в изкуството. Публикациите и научните му изяви свидетелстват за способност да анализира съществени проблеми, свързани с управлението и общественото присъствие на художествени институции, както и да търси приложими решения в различни културни и институционални контексти. През ноември 2025 г. той е избран за участие в учебния проект за подготовка на висококвалифицирани кадри „Управление и напреднали операции на сценични пространства“, финансиран от Националния фонд за изкуствата на Китай.

Уан Йежонг демонстрира не само добра теоретична подготвеност, но и практически ориентиран поглед към проблемите на художествените организации и сценичните изкуства. Участието му в специализирани учебни и културни инициативи, включително в международни проекти и програми, допринася за разширяване на неговия професионален и изследователски хоризонт.

3. Актуалност на тематиката

Актуалността на дисертационния труд се определя преди всичко от неговата насоченост към сравнително слабо разработен, но съществен за съвременната теория и практика на артмениджмънта проблем – управлението и развитието на балетните трупи като специфични художествени организации. Особена стойност има сравнителният анализ между китайския и българския културен контекст, който разкрива различни институционални модели и управленски логикки. Трудът е актуален и поради акцента върху взаимодействието между художествена автономия, публична мисия, пазарни механизми, както и върху ролята на публичната комуникация и брандовото позициониране на сценичните изкуства. Разработката има не само теоретична, но и отчетлива практико-приложна значимост.

4. Целесъобразност на изследователските методи за постигане на поставените цели

Изследователските методи са подбрани целесъобразно и в съответствие с поставените цели на дисертацията. Авторът прилага комбиниран методологичен подход, включващ анализ на литературата, исторически метод, сравнителен анализ и казусен метод, като всеки от тях изпълнява ясна функция в логиката на изследването. Анализът на литературата изгражда теоретичната рамка, историческият метод проследява развитието на балетните трупи в Китай и България, сравнителният анализ позволява да се открият сходствата и различията между двете институции, а казусният метод осигурява задълбочено разбиране на конкретните управленски практики и проблеми. Именно това съчетание прави възможно постигането както на теоретичните, така и на практико-приложните цели на труда.

5. Оценка на дисертационния труд – познаване на проблема, съдържание и структура по утвърдените норми, достоверност на материала, аналитичен подход и изведени резултати

Дисертационният труд е разработен в обем от 236 страници, от които 8 страници библиография, включително използвани онлайн източници. Трудът съдържа

увод, четири основни глави, изводи за приносите, библиография, приложение и публикации по темата на изследването.

Дисертацията е посветена на актуален и значим проблем, свързан с управлението и развитието на китайски и български балетни трупи, с конкретно наблюдение върху Балетния театър в Гуанджоу и балетната трупа в Държавната опера – Пловдив. В отделните части на труда последователно са разгледани теоретични, исторически, управленски и комуникационни аспекти на балетното изкуство като специфична форма на сценична художествена дейност. Изследването е изградено върху ясна сравнителна логика и проследява особеностите на две институции, функциониращи в различни културни и организационни условия.

Първата глава съдържа въпроси, свързани с историята, развитието и съвременното състояние на управлението на балетните трупи в Китай и България. В нея докторантът разглежда същността и основните характеристики на управлението на изкуствата, проследява историческото развитие на балета в двете страни и анализира структурните особености и проблемите в управленските модели на балетните трупи. Тази глава има важна теоретична и методологична функция, тъй като поставя основата на сравнителния анализ. Много важно е отчитането на влиянието на регионално и извън столично ниво на изкуството в Китай и България.

Втората глава е посветена на произхода, развитието и институционалното утвърждаване на Балетния театър в Гуанджоу и балетната трупа към Опера Пловдив. В нея се проследяват основните исторически етапи, управленските трансформации, кадровият подбор, организационната структура и настоящото състояние на двете художествени институции. Главата съдържа конкретен емпиричен материал и изгражда надеждна основа за следващите аналитични изводи.

Третата глава има особено значение за приносния характер на труда, защото в нея се осъществява същинският сравнителен анализ на моделите на управление на двете институции. Разглеждат се организационните характеристики, правният статут, управленската структура, механизмите за вземане на решения, разпределението на ресурсите и моделите на функциониране. Докторантът достига до важни изводи относно институционалната логика на управление и различията в начина, по който двете трупи балансират между художествена автономия, публична функция и организационна устойчивост.

Четвъртата глава е насочена към връзките с обществеността, публичната комуникация и стратегиите за изграждане на бранд на Балетния театър в Гуанджоу и Операта в Пловдив. Анализират се комуникационните канали, публичното присъствие, арт комуникацията и сходствата и различията в стратегиите за културно позициониране на двете балетни структури. Тази част от изследването разкрива приложимостта на комуникационния подход в управлението на сценичните изкуства и допълва общата концепция на труда.

Докторантът показва стремеж към системност, последователност и добра осведоменост по изследвания проблем. Положително впечатление прави използваната литература, която включва общо 81 библиографски и онлайн източника, както и

стремежът да се свържат теорията, историческата перспектива и съвременната управленска практика. В резултат дисертационният труд се оформя като самостоятелно, актуално и приносно изследване в областта на артмениджмънта и публичните комуникации в изкуството.

Дисертационният труд показва много добро познаване на изследвания проблем и на неговите теоретични, исторически и практически измерения. Докторантът уверено се ориентира в проблематиката на управлението на изкуствата, културната политика и спецификата на балетните трупи като художествени и организационни структури, като успешно ситуира изследването в съвременния научен контекст.

6. Приноси и значимост на разработката и на публикациите по темата на дисертационния труд

Научно-приложните резултати от работата на докторанта изпъкват най-вече в осъществения сравнителен анализ на моделите на управление на Балетния театър в Гуанджоу и балетната трупа към Държавна опера – Пловдив. Съществен принос е, че за първи път се изследват в съпоставителен план два различни типа балетни организации – от една страна, самостоятелен китайски балетен театър, а от друга – балетна трупа, функционираща в структурата на българска държавна опера. Това позволява да бъдат изведени не само различията в организационния и правния им статут, но и особеностите в механизмите за управление и вземане на решения.

Особено отчетливо се открояват приносите, свързани с анализа на комуникациите с публиките, връзките с обществеността, рекламата и бранд идентичността на двете институции. Похвално е, че авторът разглежда не само управлението в тесния административен смисъл, но и неговите проявления в публичното представяне на художествения продукт, в изграждането на разпознаваемост и в отношенията с аудиториите. Именно в това се състои една от силните страни на дисертацията – в обвързването на управленските модели с комуникационната среда и с институционалната идентичност на балетните организации.

Съществено достойнство на труда е и това, че приносите не остават само на равнище общотеоретични постановки, а са изведени върху основата на конкретни културни институции с важно национално и регионално значение. Изследването на Балетния театър в Гуанджоу и балетната трупа към Държавна опера – Пловдив дава възможност за формулиране на по-общи изводи относно взаимодействието между институционална среда, художествена автономия, публична функция и организационна устойчивост. В този смисъл приносите на дисертационния труд имат значение не само за теорията на артмениджмънта, но и за практиката на управлението на сценичните изкуства.

Може да се оцени положително и стремежът на докторанта да изведе нова сравнителна перспектива в изследването на балетните трупи, като насочи вниманието към два случая, които досега не са били разглеждани в подобна съпоставка. Това придава на труда известна оригиналност и допринася за разширяване на изследователското поле в областта на управлението на изкуствата, културната политика и публичните комуникации. С основание може да се приеме, че основните

приноси са съсредоточени в сравнителния анализ на управленските модели, в анализа на комуникационните практики и в разкриването на връзката между управление, публичност и бранд идентичност в сферата на балетното изкуство.

Като цяло приносите на дисертационния труд са реални, обосновани и съответстват на поставените цели и задачи на изследването. Те показват способност на докторанта да работи аналитично, да структурира научен проблем и да достига до изводи с теоретична и приложна стойност. Това дава основание трудът да бъде оценен положително от гледна точка на неговата научна новост, практическа приложимост и значение за развитието на изследванията в областта на артмениджмънта и публичните комуникации в изкуството.

7. Критични бележки и препоръки

Към дисертационния труд могат да бъдат отправени някои критични бележки с препоръчителен характер. На места изложението запазва по-скоро описателен характер, поради което би могло още по-ясно да се открие авторовата аналитична позиция. Сравнителният подход е успешно приложен, но би спечелил от още по-прецизно уеднаквяване на критериите за съпоставка между двата казуса. Биха могли и по-отчетливо да се разграничат изводите с по-общ теоретичен характер от тези, валидни основно за конкретните институционални случаи. Тези бележки обаче не намаляват стойността на труда, а имат характер на препоръки за неговото по-нататъшно развитие

8. Автореферат

Авторефератът е с обем 37 страници и представя резюме на основните моменти в дисертацията, очертава целите и задачите на труда, използваната методология, теоретичната база, на която спъва, направените изводи, които аргументират постигнатите резултати. Включва всички 81 литературни източника и снимков материал. Авторефератът отговаря за изискванията.

9. Заключение

В заключение смятам, че би могло да се даде положителна оценка по отношение на дисертационния труд, цялостното изследване и дейност на докторанта. В този контекст, предлагам на членовете на уважаемото Научно жури да гласуват присъждане на образователна и научна степен „доктор” на Уан Йежонг в професионално направление 8.1 Теория на изкуствата, научна специалност „Артмениджмънт и публични комуникации в изкуството ”.

20.04.2026 г.

Рецензент:
(проф. д-р Весела Казашка)